

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної
науки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія Чехії

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія)»
Спеціальність 014 (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація 014.03 Історія
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
історії Центральної та Східної Європи і
спеціальних галузей історичної науки
Протокол № 6 від “14” січня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія Чехії
Викладач (-і)	Вітенко Микола Дмитрович, к. і. н., доц.
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-46, (097) 571 – 66 – 35
Е-mail викладача	vitenko.mykola@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити, 12 годин лекцій, 18 годин семінарських занять, 60 годин самостійної роботи
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю), або ж щосередини після занять з 13.30 до 17.00 в 610 аудиторії.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
“Історія Чехії” є важливою складовою частиною підготовки студентів зі спеціальності “Середня освіта (історія)”. Даний курс належить до нормативних дисциплін, які відіграють важливу роль у формуванні фахівця історика. Він розрахований на здобувачів освітнього рівня бакалавр, і тому покликаний ознайомити студентів із основними етапами історії Чехії, її рушійними силами та процесами, відомими представниками чеського народу, чеськими народними звичаями та традиціями.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою викладання курсу “Історія Чехії” є формування у студентів цілісних знань з історії Чехії, опанування ними суті тих процесів, що відбувалися в Європі, усвідомлення взаємозв’язку і взаємозалежності певних історичних явищ, закономірностей загального розвитку людської цивілізації, ролі в ньому об’єктивного і суб’єктивного чинників. Основними завданнями вивчення дисципліни “Історія Чехії” полягає у: - вихованні громадянської позиції, національної свідомості, розвитку світоглядних переконань студентів на основі осмислення ними чеських історично сформованих культурних, релігійних та етнонаціональних традицій; - розвитку вміння розуміти історичну обумовленість явищ і процесів сучасного світу, визначити власну позицію щодо навикишньої дійсності; - засвоєнні системних знань про минуле чеського народу та його державності; - оволодіння уміннями і навиками пошуку, систематизації і комплексного аналізу історичної інформації; - вдосконаленні елементів історичного мислення студентів.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральна компетентність. 1К. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі. Загальні компетентності. 3К1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, а також до використання знань у практичних ситуаціях. 3К2. Знання й повноцінне розуміння предметної області та професійної діяльності. 3К10. Здатність поважати мультикультурність і різноманітність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.	

Фахові компетентності. ФК 1. Здатність перенести системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти, у професійну діяльність.

Компетентності предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (історія). ПК 1. Здатність володіти змістом та методологією фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін.

ПК 2. Знання сучасних наукових досліджень з історії України та всесвітньої історії.

ПК 3. Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом історичної науки, орієнтуватися в науковій періодизації історії, використовувати її як спосіб пізнання історичного процесу.

ПК 5. Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, володіти базовими знаннями української та світової культури в контексті готовності майбутніх фахівців до спілкування у мультикультурному середовищі на основі толерантності, діалогу і співробітництва.

ПК 6. Здатність здійснювати критичний аналіз різних джерел інформації та наукового пізнання, використовувати їх у професійній діяльності.

ПК 7. Знання наукових основ історії та методики її навчання, організації процесу пізнання та виховання учнів різних вікових категорій; здатність здійснювати дослідження з історії України, всесвітньої історії, методики навчання історії.

Програмні результати навчання. Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей.

РН 1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН 3. Називати і аналізувати методи ціле покладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікувати форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

РН 4. Здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.

РН 5. Вибирати відповідні форми і методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку учнів, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН 6. Називати і пояснювати принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН 7. Демонструвати знання основ фундаментальних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН 8. Генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН 11. Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

РН 12. Аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

РН 13. Демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах

поваги до прав і свобод людини в Україні.

Програмні результати навчання (ПРН). **ПРН 1.** Демонструвати знання змісту фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін, необхідними для роботи в закладах загальної середньої освіти; пояснювати і характеризувати історичні процеси і події у їх порівнянні і взаємозв'язку.

ПРН 2. Знати і аналізувати сучасні наукові дослідження з проблем вітчизняної та всесвітньої історії, спеціальних історичних дисциплін та імплементувати знання у навчальну і практичну діяльність.

ПРН 3. Орієнтуватися в історичному часі, застосовуючи періодизацію, характеризувати суспільні явища в розвитку, вільно оперувати термінологією з фахових предметів.

ПРН 4. Демонструвати інтегроване мислення, пояснювати цілісну картину суспільно-історичного розвитку через міжпредметні зв'язки.

ПРН 5. Використовувати красназвуч складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності учнів; організовувати позакласну гурткову роботу, музейну, пам'ятко-охоронну, народознавчу роботу, спрямовану на збереження і використання історико-культурної спадщини України та світу з навчальною, науковою і просвітницькою метою.

ПРН 6. Працювати з джерелами інформації, вміти їх аналізувати, синтезувати, порівнювати та інтегрувати їх у зміст навчання історії, представляти та обговорювати відображені в них факти, явища, події, визначати власну позицію щодо суперечливих питань.

ПРН 7. Знати зміст шкільних курсів історії, проектувати і здійснювати навчальний процес, обирати оптимальні компетентісно орієнтовані методики навчання історії і суспільствознавства за допомогою сучасних інноваційних технологій, вміти оцінювати та відслідковувати динаміку особистісного розвитку учня/учениці.

ПРН 8. Володіти здатністю до розкриття інтелектуального і творчого потенціалу здобувачів середньої освіти засобами змісту предметних галузей та курсів за вибором.

ПРН 9. Цінувати різноманіття та мультикультурність світу; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

ПРН 10. Усвідомлювати призначення професійної діяльності вчителя історії і стійко прагнути до набуття та вдосконалення професійних компетентностей.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	014 Середня освіта (Історія)	4	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Вступ. Проблема етногенезу чехів.	2	-	4
Тема 2. Формування держави Пржемысловичів.	-	2	4
Тема 3. Чехія за правління Карла IV і Вацлава IV.	-	2	4
Тема 4. Занепад Чеської держави в XV - першій половині XVII ст.	2	-	4

Тема 5. Чеські землі в першій половині XIX ст.		2	4
Тема 6. Чеські землі в другій половині XIX ст. – на початку XX ст.	-	2	4
Тема 7. Чеські національно-політичні сили в Першій світовій війні	2	-	4
Тема 8. Утворення Чехословацької республіки	-	2	4
Тема 9. Друга Чехословацька республіка та її занепад	2	-	4
Тема 10. Друга світова війна в чеських землях	2	-	4
Тема 11. Соціалістичне будівництво в чеських землях у 1940-1950-х рр.	-	2	4
Тема 12. “Празька весна” та її наслідки	-	2	4
Тема 13. “Оксамитова революція” в Чехословаччині	2	-	4
Тема 14. Чеська республіка на сучасному етапі	-	2	4
Тема 15. Чесько-українські відносини	-	2	4
ЗАГ:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Шкала оцінювання				
	Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	5	A	зараховано
	80-89	добре	4	B	
	70-79			C	
	60-69	задовільно	3	D	
	50-59			E	
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)			
	1-25	незадовільно			
	Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів: 25 балів – (поточна робота) усні та письмові відповіді на семінарських заняттях. Підсумковий бал за семінарські заняття та самостійну роботу (5 балів) визначається на основі вирахування середнього арифметичного із всіх усних оцінок; 5 балів – контроль самостійної роботи 20 балів – індивідуальна (самостійна) робота студентів 10 б. – написання і оформлення реферату, 10 б. – презентація у форматі PowerPoint на визначену тему. 50 балів – Модульна контрольна робота (письмові (тестові) завдання з курсу на останньому занятті.).				
	Вимоги до письмових робіт	Написання письмової контрольної роботи є обов’язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються з даної дисципліни.			
Структура оцінювання відповідей на розгорнуті запитання: 25-1– відповідь складається із 1–2 речень, містить узагальнюючу інформацію про історичний період або одиничні конкретні факти.					

	49-26 – відповідь не структурована, вступ і висновок відсутні; здобувач демонструє знання окремих історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей або допускає значні помилки; не володіє історичною хронологією, історичною географією, термінами і поняттями; узагальнення відсутні. 69-50 – відповідь структурована в рамках основної частини, не містить яскраво вираженого вступу чи висновку; здобувач розкриває історичний процес в рамках питання із значними пробілами та розривами; демонструє знання найбільш важливих історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей, допускає значні помилки; на задовільному рівні володіє історичною хронологією, історичною географією, термінами і поняттями; у відповіді практично відсутні узагальнення або вони дуже фрагментарні. 89-70 – відповідь структурована, містить або вступ або висновок; студент розкриває історичний процес в рамках конкретного питання із певними пробілами та розривами; демонструє знання значної кількості історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей, проте допускає окремі помилки; володіє історичною хронологією, історичною географією, термінами і поняттями; робить фрагментарні узагальнення, усвідомлює роль і значення конкретних подій. 100-90– відповідь детально структурована, містить вступ, основну частину та висновок; студент повноцінно розкриває історичний процес в рамках конкретного питання; демонструє знання значної кількості конкретних історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей; на високому рівні володіє історичною хронологією, історичною географією, термінами і поняттями; водночас робить узагальнення та висновки з питання, розуміє ширший контекст конкретних подій, усвідомлює їх роль і значення, демонструє володіння науковою літературою з теми. Вимоги до презентації по індивідуальній (самостійній) роботі: мінімальний обсяг – 20 слайдів; візуалізований характер, гармонійне поєднання зображень та тексту, наявність самостійно підготовлених схем і таблиць; всі елементи презентації мають бути підготовлені студентом самостійно, із дотриманням вимог академічної доброчесності. Індивідуальний проект – це письмовий виклад ідей опрацьованої літератури з теми, є результатом наукового дослідження, що написаний на основі критичного аналізу літератури, матеріалів інтернету та інших джерел, яке опрацьовує студент (ка).
Семінарські заняття	Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов’язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, озонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми. Виступи на семінарських заняттях оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до стобальної шкали за такими критеріями: «відмінно» (100-90) – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; «добре» (89-70)– здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі

	практичного матеріалу; «задовільно» (69-50)– здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; «незадовільно» (49-1)– здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх пропущених занять і негативних оцінок; виконання усіх передбачених форм роботи. Для отримання підсумкової оцінки протягом семестру студент зобов'язаний отримати як мінімум 26 б.
Підсумковий контроль	Рівень знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової залікової (екзаменаційної) оцінки. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, самостійне опрацювання тем, виконання індивідуальних завдань, контрольних (тестових) робіт. Підсумкова оцінка виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на практичних заняттях, обговорення дискусійних питань, виконаних індивідуальних проектів та контрольних (тестових) завдань. Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку, але враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять і виконання навчального навантаження студентами. Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим.

Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми.

Обов'язковим є написання запланованих письмових (контрольних, самостійних, індивідуальних) робіт.

Студенти мають інформувати керівництво факультету та викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усі строків визначених для виконання усі видів письмових робіт, передбачених курсом.

Академічна доброчесність:

У Прикарпатському університеті навчальний процес побудований на основі дотримання принципів академічної доброчесності, прозорості та законності роботи. Як викладач, так і студент (-ка), повинні дотримуватися Положення про запобігання академічному плагіату (<http://surl.li/dztjc>), Положення про запобігання академічного плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти (<http://surl.li/evnhu>), Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/eonvn>).

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату,

виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує студенту повторно виконати необхідний вид роботи.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Cosmas Pragensis. Chronica Bohemorum (Козьма Празький. Хроніка Богемська) https://web.archive.org/web/20190227182114/https://www.dmgh.de/de/fs1/object/display/bsb00000683_00002.html?sortIndex=010:060:0002:010:00:00
2. Příbika z Radenína řečeného Pulkavy kronika česká; Kronika Vavřince z Březové; Výtah z kroniky Vavřince z Březové; Vavřince z Březové Píseň o vítězství u Domažlic; Tak zvaná kronika University pražské; Kronika Bartoška z Drahonice; Přidavek kroniky Bartoška z Drahonice. Praha: Nadání Františka Palackého, 1893. 692 s. <https://kramerius5.nkp.cz/view/uuid:54056c80-8c31-11dc-905d-000d606f5dc6?page=uuid:5ed4e1e0-79da-11e6-bb23-005056827e51>
3. Vavřinec z Březové (Лаврентій із Бржезової). Husitská kronika. Praha, 1979. 429 s. <https://sources.cms.flu.cas.cz/src/index.php?s=v&cat=20&bookid=1214>
4. Андрусак Я. Протистояння між католиками та утравістами в період правління Владислава II Ягеллона (1471 – 1485 pp.) // Українці й народи Центрально-Східної Європи: культурна та історична спадщина. Збірник наукових праць на пошану професора Михайла Тиводара. Ужгород: Карпати, 2015. С. 102 – 118. https://shron1.chtyvo.org.ua/Andrusiak_Yaroslav/Protystoiannia_mizh_katolykamy_ta_utrakvistamy_u_Cheskomu_korolivstvi_v_period_pravlinnia_Vladyslava.pdf
5. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. К.: Критика, 2004. 462 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Vandych_Potr/Tsina_svobody_Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_vid_Serednovichchia_do_sohodennia.pdf
6. Велика Моравія (чеська мова, тематичний сайт) <http://www.moraviamagna.cz/>
7. Войтович Л. Загадковий князь Само // Княжа доба: історія і культура. 2019. Вип. 13. С. 257-259. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/179055/16-Voitovych.pdf?sequence=1>
8. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1918 – 1945 pp.). К., 2003. С. 257 – 274 https://shron1.chtyvo.org.ua/Hazin_Volodymyr/Novitnia_istoriia_krain_Yevropy_ta_Ameryky_1918-1945_rr.pdf
9. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945 -2002 pp.). К., 2004. С. 33 – 52, 437 – 461. <https://studfile.net/preview/17107599/#17107599>
10. Дворнік Френсіс. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації / Пер. з англ. К: ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. 512 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Dvornik_Frensis/Sloviany_v_ievropeiskii_istorii_ta_tsyvilizatsii/
11. Дейвіс Н. Європа. Історія. – К., 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Deivis_Norman/Yevropa_Istoriia/
12. Держава Само (презентація з картами і посиланнями на тексти та відеореконструкції) http://www.vyuka.zsjofovcz/Portals/0/userfiles/14/7_A_B%20-%20D%20-%2007_01_%20-%20RANY%20STREDOVEK%203_%20-%20SLOVANE%20A%20SAMOVA%20RISE.pdf?ver=2021-01-07-104015-150

13. Зінко Ю. А., Калитко С. Л., Кравчук О. М., Поп І. І. Нариси історії Чехії. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 464 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Zinko_Yurii/Narysy_istorii_Chekhii.pdf
14. Ірасек А. Стародавні чеські легенди. К.: Дитвидав, 1958. 242 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Irasek_Alois/Starodavni_cheski_lehendy.pdf
15. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до XX ст.) / За ред. В. І. Ярового. К., 2001. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001831
16. Історія Центрально-Східної Європи / За ред. проф. Леоніда Зашкільняка. Львів, вид-во Львівського національного університету, 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy/
17. Коротка історія Чехії і Словаччини / Під ред. П. С. Федорчака. Івано-Франківськ, 1999. <https://toloka.to/t65078>
18. Лиман С. Історія середньовічної Чехії в працях київських вчених XIX – початку XX ст. // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології. 2018. Т. 1. https://shron1.chtyvo.org.ua/Lyman_Serhii/Istoriia_serednovichnoi_Chekhii_v_pratsiakh_kyivskykh_vchenykh_XIX_pochatku_XX_st.pdf
19. Лукашенко А. Служіння Богу та захист людей від гріха в діяльності Яна Гуса та його послідовників // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Історія. Тернопіль : [ТНПУ], 2016. С. 7–10.
20. Петров В. П. Етногенез слов'ян: джерела, етапи розвитку і проблематики. К.: Наук, думка, 1972. 214 с. https://shron2.chtyvo.org.ua/Petrov/Etnohenez_slovian_Dzherela_etapy_rozvytku_i_problematyka.pdf
21. Попович М. Чеське суспільство в умовах розгортання гуситського руху // Історичний часопис з богемістики і словакістики. Вип 8. Ужгород, 2020. С. 51 – 59. <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/61395>
22. Початки Чеського князівства (чеською мовою) <https://malinovysvet.cz/dejiny/premyslovcitest.pdf>
23. Рудько С.О. Історія Центрально-Східної Європи (кін.XVIII – поч.XXI ст.): Навчально-методичний посібник з курсу. Острог, 2010. 220 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII_-_poch_XXI_st.pdf
24. Хрестоматія з історії західних та південних слов'ян: давня доба, середньовіччя. Навчальний посібник для ВНЗ. К.: Либідь, 2011. 416 с. <https://toloka.to/t61890>
25. Чапка Е. Історія Чеської корони у датах (чеською мовою) https://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/482735/mod_resource/content/1/Dejiny%20Zemi%20koruny%20Ceske%20v%20datech.pdf
26. Юра Р. О. 1100 років Великій Моравії // Археологія. 1965. Т. XVIII. С. 216 – 220. https://shron1.chtyvo.org.ua/Yura_Roman/1100_rokiv_Velykoi_Moravii.pdf
27. Яковлів А. Впливи старочеського права на право українське Литовської доби. Прага: Держдрук, 1929. 82 с. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=00004069
28. Яровий В.І. Історія західних і південних слов'ян у XX столітті. Курс лекцій. Київ, 1996. https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoria_zakhidnykh_ta_pivdennykh_slovian_u_XX_st.pdf
29. Яровий В. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн. XX століття : Підручник для вищих навчальних закладів. К., 2005.

https://chtyvo.org.ua/authors/Yarovyi_Valerii/Novitnia_istoriia_Tsentrалnoievropeiskyykh_ta_Balkanskyykh_krain_KhKh_stolittia/

30. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи. 40-90-ті роки XX ст. Київ, 1995.

https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoriia_novitnoho_chasu_krain_Tsentrалnoi_ta_Pivdenno-Skhidnoi_Yevropy_1944_1994_rr.pdf

Викладач _____ Вітенко М. Д.